

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 12Svp/13/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200269
Dátum vydania rozhodnutia: 7. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Monika Valašiková
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200269.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Anity Filovej, prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD a JUDr. Juraja Vališa, LL.M., v právnej veci žalobcu: R. F., narodený XX. M. XXXX, trvale bytom E. XX, XXX XX T., proti žalovanému: A. D., narodený XX. D. XXXX, trvale bytom E. XX, XXX XX T., právne zastúpený Mgr. Jozef Mochnacký - advokát, T.G. Masaryka 14/A, 984 01 Lučenec, vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy - starostu obce Muľa, konaných 29. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .

Žalovanému sa voči žalobcovi priznáva nárok na úplnú náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

I.

Žalobné dôvody

1. Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) bola 09. novembra 2022 doručená správna žaloba vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy - starostu obce Muľa podľa § 312a zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Žalobca sa správnou žalobou domáhal, aby najvyšší správny súd preskúmal postup a spôsob konania volieb starostu obce Muľa konaných 29. októbra 2022 a vyslovil voľby za neplatné.

2. Žalobca uviedol, že účasť vo voľbách predstavovala 58,37% z oprávnených 232 voličov. Žalobca vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy získal 42 hlasov, čo predstavovalo 33% z celkového počtu zúčastnených voličov a nebol zvolený, žalovaný získal 61,11% a s počtom hlasov 77 sa stal starostom obce Muľa.

3. Nakoľko sa jednalo o obec s počtom obyvateľov menej ako 600, nebolo povinnosťou Okresného úradu Veľký Krtíš, pod ktorý obec Muľa spadá, zabezpečiť hlasovacie lístky s ochrannými známkami,

ale postačovalo vyhotovenie fotokópií z jedného originálu hlasovacieho lístka. Okresný úrad Veľký Krtíš, podľa žalobcu, vyhotovil na základe originálu, ktorý obsahoval červené razítko so štátnym znakom, fotokópie vo formáte A5 v počte kusov 323, t. j. pre každého obyvateľa obce Muľa.

4. Žalobca uviedol, že má podozrenie, že došlo k vopred naplánovanej situácii, a to takým spôsobom, že žalovaný ako zástupca starostu, v deň konania volieb vypol obecnú kameru, ktorá smerovala na volebnú miestnosť a bola vo vzdialenosti max. 15m od hlavného vchodu do budovy, v ktorej sa konali voľby. Týmto došlo k znemožneniu jej použitia na potvrdenie, resp. vyvrátenie podozrení žalobcu.

5. V žalobe uviedol, že v obci Muľa došlo ku kontrole priebehu volieb zo strany Okresného úradu Veľký Krtíš, a to v čase od 20:55 hod. do 22:53 hod., kontrola bola prítomná pri otváraní obálok a triedení platných hlasovacích lístkov, podľa žalobcu, však nebola prítomná pri sčítavaní hlasov do orgánov samosprávy.

6. Po sčítaní hlasov miestnosť, v ktorej zasadala volebná komisia mal údajne opustiť člen volebnej komisie R. T. a vonku stojacim osobám oznámiť, že voľby starostu vyhral žalobca, čo zachytil aj žalovaný aj napriek tomu, že nemal na to oprávnenie. Žalobca vyjadril dôvodné podozrenie, že žalovaný dal pokyn na znehodnotenie platných hlasovacích lístkov v prospech žalobcu a následne došlo k poskytnutiu nových hlasovacích lístkov, na ktorých žalovaný alebo niektorý z členov volebnej komisie zakrúžkovali žalovaného ako kandidáta na starostu. Osoby stojace pred budovou údajne videli, že vo volebnej miestnosti dochádza k znehodnocovaniu platných hlasovacích lístkov ich pokrčením a vhadením do horiaceho krbu, ktorý sa nachádzal vo volebnej miestnosti. Týmto konaním, podľa žalobcu, dochádzalo k zámene platných hlasovacích lístkov v prospech žalobcu za novo vyhodnotené platné hlasovacie lístky v prospech žalovaného. Mal za to, že hlasovacie lístky, ktoré boli vyhotovené ako fotokópia originálu na Okresnom úrade Veľký Krtíš sa líšia od hlasovacích lístkov, ktoré boli dodatočne vyhotovené na Obecnom úrade obce Muľa. V tejto veci navrhol žalobca znalecké dokazovanie za účelom zistenia, či sú všetky lístky vyhotovené z rovnakého papiera, resp. na rovnakej tlačiarňi, prípadne porovnania intenzity, sýtosť farieb na jednotlivých fotokópiách hlasovacích lístkov. Navyše uviedol, že disponuje informáciou, že na tlačiarňi v Obecného úradu Muľa sa v deň konania volieb bezdôvodne vyhotovovali fotokópie listín, na podporu svojich tvrdení predložil dôkaz, a to stav počítadla zariadenia Kyocera TASKalfa 358ci.

7. Ďalej žalobca uviedol, že mu predsedníčkou volebnej komisie Q. I. nebolo bezdôvodne umožnené sa zúčastniť sčítania hlasovacích lístkov. Zároveň, ako ďalšie porušenie v spojitosti s voľbami vnímal skutočnosť, že obyvateľ W. R. požiadal pred konaním volieb o zabezpečenie prenosnej schránky pre jeho imobilnú matku P. R. a tiež imobilnú p. C.. Schránka však zabezpečená nebola a osobám bolo odopreté právo voliť. Zároveň uviedol, že po tom, ako odvolil o 19:50 hod. sa pred volebnou miestnosťou nachádzalo ešte okolo 10 osôb, ktorí čakali na to, aby sa dostali do volebnej miestnosti, voliť im však umožnené nebolo a o 20:00 hod. došlo k uzamknutiu volebnej miestnosti. Napriek tomu, že pokiaľ tam v danom čase čakali, malo im byť umožnené voliť.

8. Záverom žalobca uviedol, že od r. 2006 bol v každých voľbách zvolený za starostu obce a požíval vysokú dôveru voličov, preto pripojil k žalobe aj čestné vyhlásenia obyvateľov obce Muľa, ktorí vyhlásili, že žalobcu krúžkovali ako za starostu obce, tak aj poslanca obecného zastupiteľstva.

II.

Vyjadrenie žalovaného k žalobe

9. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že ju považuje za nedôvodnú a neopodstatnenú, tvrdenia v žalobe sú nepravdivé, účelovo skreslené a založené na ničím nepodložených domnienkach žalobcu. Po vypočutí svedkov navrhol, aby súd žalobu ako nedôvodnú zamietol a zaviazal žalobcu k náhrade trov konania.

10. K namietanému účelovému vypnutiu kamerového systému žalovaný uviedol, že k vypnutiu došlo z titulu, že ako zástupca starostu prevzal riadenie obce, ktorá je po starostovaní žalobcu značne

zadĺžená, preto musel výdavkovo riešiť neodkladné záležitosti a aj z dôvodu exekúcií nemal finančné prostriedky na prevádzkovanie nefunkčného kamerového systému, ktorého prevádzkou, podľa jeho názoru, navyše dochádza k porušovaniu GDPR, keďže obec Muľa nie je na začiatku a konci obce označená upozornením, že dochádza k jej snímaniu.

11. K tvrdeniu týkajúcemu sa kontroly priebehu volieb zo strany Okresného úradu Veľký Krtíš, ktorá nebola prítomná pri sčítaní hlasov, ale bola prítomná pri otváraní obálok uviedol, že toto tvrdenie nespochybňuje, v miestnosti však on osobne bol iba v čase keď odvolil, teda okolo 15:00 hod. a potom až po 22:00 hod., kedy už boli zápisnice podpísané.

12. Ďalej žalovaný uviedol, že tvrdenie žalobcu, že by pred budovu vyšiel člen volebnej komisie R. T., ktorý oznámil víťaza volieb, čo mal zachytiť žalovaný, považuje za účelové, lebo nič také od R. T. nepočul. Má za to, že pokiaľ by R. T. tvrdil žalobcom uvádzané skutočnosti, zrejme by nepodpísal zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku obce Muľa, podľa ktorej bol za starostu zvolený žalovaný. Ak by ako člen okrskovej volebnej komisie tvrdil skutočnosti uvedené žalobcom napriek tomu, že podpísal zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania, mohol by svojím konaním naplniť znaky skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzích práv v zmysle ust. § 375 ods. 1 ods. 2 trestného zákona.

13. Žalovaný uviedol, že ničím nepodložené tvrdenia o jeho prítomnosti vo volebnej miestnosti po tom, ako údajne R. T. ohlásil víťazstvo žalobcu a následný pokyn na znehodnotenie lístkov ich vhodným do horiaceho krbu, napĺňajú znaky skutkovej podstaty trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 3 trestného zákona. Nakoľko žalobca spochybňuje priebeh volieb, žalovaný navrhol vypočúť predsedu a členov okrskovej volebnej komisie, ako aj zapisovateľku a pozorovateľku.

14. V snahe ozrejmiť žalobcom prezentované tvrdenia o tlačení lístkov na multifunkčnom zariadení obce Muľa žalovaný zistil, že na multifunkčnom zariadení boli tlačené zápisnice z okrskovej volebnej komisie v celkovom počte 48 strán.

15. K tvrdeniu žalobcu, že mu predsedníčka volebnej komisie Q. I. bezdôvodne neumožnila sa zúčastniť sčítania hlasovacích lístkov sa vyjadriť nevie, ale pokiaľ bolo umožnené pri sčítaní hlasovacích lístkov sa zúčastniť E. O. ako tretej kandidátke na starostu, tak mu nie je zrejmé, prečo by to nebolo umožnené žalobcovi. Žalovaný nemal vedomosť o tom, že by pán R. ústne, alebo písomne v lehote do 12:00 hod. 28. októbra 2022 žiadal o zabezpečenie prenosnej urny pre jeho matku, či pani C.. K tvrdeniu, že približne desiatim voličom, ktorí čakali pred volebnou miestnosťou nebolo po 20:00 hod. umožnené odvoliť sa žalovaný vyjadriť nevedel a navrhol vypočúť predsedu a členov volebnej komisie. Tým, že žalobca nenavrhol vypočúť osoby, ktoré mali byť ukrátené a neuvádza ich mená, tak toto tvrdenie považuje taktiež za účelové a nepravdivé.

16. Záverom žalovaný reagoval na priložené čestné vyhlásenia občanov obce Muľa, ktoré sa podľa neho mali pôvodne týkať kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva a nie starostu, teda hárkky boli upravované. Na hárkoch sú podpisy 55 občanov, pričom podpisy 10 občanov sa opakujú, na hárkoch je teda podpísaných 48 občanov, z toho 8 hlasovať ani neboli a 38 bolo zavedených s tým, že ich podpisy slúžia na to, aby mohli osoby, ktoré podpisy zbierali, kandidovať za poslancov. Za predpokladu, že žalobca bude trvať na doterajších tvrdeniach, navrhol vypočúť všetky osoby.

III.

Replika žalobcu

17. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovaného uviedol, že tvrdenia žalovaného sa nezakladajú na pravde, nakoľko obecná kamera bola namontovaná už v roku 2019 a do konania volieb bola zapnutá a fungovala. Výpovede jednotlivých členov komisie považoval v celom rozsahu za zavádzajúce, nakoľko v zmysle telefonického rozhovoru požiadal predsedníčku komisie o možnosť byť prítomný pri sčítaní hlasovacích lístkov, čo mu však nebolo umožnené.

18. Žalobca naďalej trval na tom, že hlasovacie lístky boli vyhotovené dodatočne a to pravdepodobne 31. októbra 2022, keď bolo podľa výpisu počítačovej tlačiarne vytlačených viac ako 70 listov, pričom v porovnaní s inými mesiacmi bol počet vytlačených listov len na úrovni cca 2-8 listov denne.

19. K zoznamu podpísaných voličov uviedol, že je pravdou, že podpisy zbierali kandidáti na poslancov do obecného zastupiteľstva, avšak zo strany žalovaného a miestnej predavačky potravín, boli údajne občania zastrašovaní, aby listinu nepodpisali.

20. Písomným podaním zo dňa 06.02.2023, ktoré žalobca doručil súdu e-mailovou formou o 15.09 hod. (pre krátkosť času toto podanie nebolo doručované právnomu zástupcovi žalovanému do vyhlásenia rozsudku), žalobca opakovane zreprodukoval obsah žaloby, namietal pravdivosť svedeckých výpovedí, predložil PN svojej manželky a fotografie bližšie neidentifikovateľnej budovy.

IV.

Posúdenie veci správnym súdom

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa čl. 142 ods. 2 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky rozhoduje s účinnosťou od 1. januára 2021 aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je upravené v § 312a až § 312k Správneho súdneho poriadku. Pokiaľ ide o aplikovateľný právny štandard potrebný pre rozhodovanie vo veci bude celkom pochopiteľne Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vychádzať z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky.

22. Predmetom konania pred správnym súdom je žaloba, ktorou žalobca namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Muľa uskutočnených 29. októbra 2022. Námietky žalobcu, ktorými odôvodnil svoj návrh smerujú k vyhláseniu volieb starostu obce konaných 29. októbra 2022 za neplatné. Podstatou žaloby vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb v obci Muľa sú tvrdenia žalobcu o manipulácii s hlasovacími lístkami počas sčítavania hlasov, odopretí práva voliť imobilným občanom z dôvodu nezabezpečenia prenosnej schránky, úmyselnom vypnutí kamerového systému obce, predčasnom ohlásení víťaza volieb, či neumožnení čakajúcim občanom dovoliť po 20:00 hod., teda po zavretí volebnej miestnosti.

23. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zistil žalobcovu aktívnu legitímáciu z oficiálnych výsledkov hlasovania podľa obcí, a to, že žalobca ako neúspešný kandidát na starostu obce Muľa získal vo voľbách celkom 42 hlasov, čo predstavuje 33,33% hlasov. (Podľa § 312c ods. 1 Správneho súdneho poriadku žalobcom je kandidát na funkciu v orgáne územnej samosprávy, ktorý nebol zvolený, ak získal aspoň 10% platných hlasov; tento žalobca môže napadnúť voľby len vo volebnom obvode, v ktorom kandidoval.)

24. Žalovaným je podľa § 312d písm. b) SSP starosta obce, starosta mestskej časti, primátor mesta alebo predseda samosprávneho kraja zvolený v napadnutých voľbách, ak sa konanie týka volieb starostu obce, primátora mesta, starostu mestskej časti alebo predsedu samosprávneho kraja. Žalovaným je zvolený starosta obce Ladislav Jekkel s počtom hlasov 77, čo činí 61,11%.

25. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov, resp. obyvateľov obcí v danom štáte, ktorí dosiahli určitú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry už vyslovil, že volebné súdnictvo je z pohľadu ústavného založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou (a to objektívnou alebo potencionálnou) a výsledkom volieb, a zároveň na vyvrátiteľnej

domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy je povinnosť toho, kto volebné pochybenie namieta (napr. nález sp. zn. PL. ÚS 100/07 z 17.09.2008).

26. Najvyšší správny súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že volebná sťažnosť nie je všeobecným opravným prostriedkom na preskúmanie výsledkov volieb a potom z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že predovšetkým sťažovateľ v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj preukázať navrhovanými dôkazmi (m. m. Pl. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03. PL. ÚS 94/07, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 29/2011).

27. Žalobca v žalobe ako dôkaz na preukázanie svojich tvrdení predložil stav počítačového kopírky Kyocera TASKalfa 358ci, vypracovaný spoločnosťou Z + M servis, a.s., ďalej predložil čestné vyhlásenia občanov obce Muľa a fotografie z kamerových záznamov obce Muľa, č. l. 58-59 a navrhol vo veci vypočuť svedkov.

28. Najvyšší správny súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín tvoriacich prílohu správnej žaloby vyjadrením žalovaného a listín, ktoré tvoria jeho prílohu, ako aj s obsahom volebnej dokumentácie volieb starostu konaných 29. októbra 2022 v obci Muľa. Najvyšší správny súd podľa § 312h ods. 4 a ods. 5 SSP sa zároveň oboznámil s volebnou dokumentáciou, ktorú otvoril a jej správnosť skontrolovala členka senátu poverená senátom (za prítomnosti žalobcu) vykonala ďalšie dokazovanie prepočítaním platných hlasovacích lístkov na voľby starostu obce Muľa, a to 09. januára 2023 od 10:05 hod., uskutočneným na najvyššom správnom súde.

29. Prepočítaním platných hlasovacích lístkov bolo zistené, že údaje o počte platných hlasovacích lístkov odovzdaných v prospech jednotlivých kandidátov (v prospech žalobcu 42 hlasov, v prospech žalovaného 77 hlasov a v prospech tretej kandidátky E. O. 7 hlasov) korešpondujú s údajmi zapísanými v zápisnici miestnej volebnej komisie a v zápisnici okrskovej volebnej komisie.

30. Za účelom doplnenia dokazovania Najvyšší správny súd 02. februára 2023 o 09:00 hod. na Okresnom súde Veľký Krtíš vykonal výsluch svedkov navrhnutých účastníkmi konania.

31. Súd vypočul predsedníčku okrskovej volebnej komisie Q. I., podpredsedníčku okrskovej volebnej komisie I. E. O.. Obe zhodne vypovedali, že si nie sú vedomé akéhokoľvek porušenia zákona. O účelovom vypnutí kamerového systému v deň konania volieb vedomosť nemali. Potvrdili prítomnosť kontroly z Okresného úradu Veľký Krtíš. Popreli manipuláciu s hlasovacími lístkami, či ich znehodnocovanie. Na otázku súdu, či nenastala situácia, že nebolo umožnené niektorému z voličov voliť tesne pred 20:00 hod. uviedla svedkyňa I., že nie a svedkyňa O., že okolo 20:30 hod. sa volieb domáhala osoba, ktorej to už nebolo umožnené, lebo miestnosť bola zatvorená. Obe zhodne popreli, že by občanom R. a C. nebolo umožnené voliť, lebo nemali vedomosť o tom, že by niekto požiadal o prenosnú volebnú schránku. Rovnako zhodne uviedli, že nemajú vedomosť o tom, že by niekto z členov okrskovej volebnej komisie opustil volebnú miestnosť a pred vyhlásením oficiálnych výsledkov oznámil víťaza.

32. Svedkyňa I. na otázku žalobcu, koľko členov volebnej komisie bolo prítomných vo volebnej miestnosti keď bol voliť on, uviedla že štyria z celkového množstva sedem. Na otázku žalobcu či má vedomosť o tom, že ďalší traja členovia volebnej komisie spolu so zapisovateľkou boli v čase volieb na návšteve u pani P. svedkyňa uviedla, že to nie je pravda. Na otázku žalobcu koľko krát bol vo volebnej miestnosti terajší starosta pán D. počas volieb svedkyňa uviedla, že nevie presne uviesť, pretože pán D. prišiel vždy keď niečo potrebovali, napríklad keď sa kúrilo krbom prikladal vtedy do ohňa, alebo im priniesol jedlo. Na otázku žalobcu, kedy bol vyhlásený presný výsledok volieb svedkyňa uviedla, že nevie presne, niekedy o polnoci. Na otázku súdu či žalobca požiadal o možnosť byť pri sčítavaní hlasov svedkyňa udáva, že on osobne nie, ale jeho manželka, ktorá neprišla.

33. Svedkyňa O. na otázku žalobcu, že v čase keď on vykonával svoje volebné právo t. j. o 19.45 hod., koľko členov volebnej komisie bolo prítomných svedkyňa uviedla, že traja alebo štyria, presne si to

nepamätá. Na otázku žalobcu, prečo títo členovia neboli vo volebnej miestnosti, či to bolo z dôvodu, že napríklad išli niečo riešiť na obecný úrad, napríklad priniesť papier svedkyňa udáva, že o tomto nevie, sú to dospelí ľudia a kde vybehli netuší, ale zákonné podmienky boli splnené to znamená, že vždy počas celého priebehu volieb boli vo volebnej miestnosti minimálne traja členovia volebnej komisie. Na otázku žalobcu, o koľkej asi prišla polícia po zatvorení volebnej miestnosti a či táto bola prítomná pri sčítovaní hlasov, resp. či v čase príchodu polície už boli známe výsledky volieb svedkyňa uviedla, že si nepamätá presne, ktorý príchod polície má žalobca na mysli, lebo policajné hliadky boli prítomné vlastne celý deň a o tom, že predsedníčka komisie bola políciou okolo polnoci vypočúvaná sa dozvedela až dodatočne. Na otázku žalobcu, či členovia komisie boli prítomní až do konca sčítovania hlasov svedkyňa udáva, že nie, neboli prítomní až do úplného ukončenia sčítovania hlasov.

34. Svedkyňa T. uviedla, že nevie o žiadnej manipulácii s volebnými lístkami a ani o tom, že by kamerový systém v deň volieb bol znefunkčnený. Podľa jej názoru voľby prebehli v pokoji, neboli problémy, hlasy boli riadne sčítané. Na otázku súdu, či došlo k nejakej manipulácii s volebnými lístkami, resp. či došlo k vyhotovovaniu fotokópií týchto volebných lístkov svedkyňa uviedla, že určite nie. Na otázku súdu, či niekto požiadal o prenosnú volebnú schránku svedkyňa uviedla, že nie. Svedkyňa uviedla, že volebnú miestnosť uzatvorili presne o 20.00 hod. a je pravdou že volebného práva sa domáhal jeden občan, pán T., ale tomuto to už nebolo umožnené pretože už bolo po 20.00 hod. Na otázku žalobcu, kde sa nachádzala v čase keď on prišiel voliť uviedla, že bola vnútri a žalobcu videla ako prišiel voliť, avšak ona v tom čase mala akurát prestávku na jedlo, tak sa nachádzala v priestore na tom vyhradenom. Na otázku žalobcu, koľkokrát pán D. vošiel do miestnosti v priebehu dňa volieb uviedla, že ona si pamätá len raz, keď priniesol občerstvenie. Na otázku žalobcu, či tam bol prítomný aj večer keď sa sčítavali hlasy uviedla, že nie. Na otázku žalobcu, či zástupcovia komisie Okresného úradu Veľký Krtíš boli prítomní počas celej doby sčítavania hlasov uviedla, že tam boli dosť dlho, ale nepamätá si či tam boli až do konca. Na otázku súdu, koľko osôb požiadalo volebnú komisiu, že chce byť pri sčítavaní hlasov svedkyňa uviedla, že dve osoby - pani E. O. ktorá aj prišla a manželka žalobcu, ktorá neprišla.

35. Svedok R. T. mal za to, že voľby prebehli v poriadku, do volebnej komisie chodí už 20 rokov. Nevedel uviesť, či bol kamerový systém v deň konania volieb nefunkčný. Svedok poprel, že by bolo došlo k nejakej manipulácii s volebnými lístkami, či k vyhotovovaniu fotokópií týchto volebných lístkov. Uviedol, že o prenosnú urnu nikto nepožiadaval. Potvrdil, že po 20:00 hod. sa volebného práva domáhala jedna osoba. Na otázku žalobcu, kedy teda presne sa podľa svedka občan domáhal výkonu volebného práva uviedol, že mohlo byť tak 20.05 hod. alebo 20.07 hod. Na otázku žalobcu, koľkokrát pán D. vošiel do volebnej miestnosti v priebehu volieb uviedol, že pamätá sa, že bol len voliť ale nepamätá sa, že tam potom ešte chodil. Na otázku žalobcu, koľkokrát denne členovia volebnej komisie opustili volebnú miestnosť uviedol, že toto sa presne povedať nedá, pretože sa v tej budove nenachádzala toaleta a preto členovia volebnej komisie chodili používať WC na obecný úrad. Na otázku žalobcu, či je pravdou, že svedok opustil pred sčítaním hlasov volebnú miestnosť a pred oficiálnym vyhlásením výsledkov uviedol, že voľby vyhral žalobca (R. F.) svedok uviedol, že toto neurobil. Na otázku žalobcu, kedy odišli členovia komisie svedok udáva, že až po sčítaní hlasov. Na otázku súdu, koľko občanov požiadalo, že chce byť prítomných pri sčítavaní hlasov uviedol, že len dvaja - manželka žalobcu, ktorá neprišla a E. O. tiež kandidátka na starostu, ktorá prišla.

36. Svedkyňa H. P. nevie, či bol kamerový systém v deň konania volieb funkčný. Nevedela o tom, že by došlo k nejakej manipulácii s volebnými lístkami, resp. k vyhotovovaniu fotokópií týchto volebných lístkov. Uviedla, že o prenosnú schránku nikto nepožiadaval. Zhodne s predošlými svedkami uviedla, že pán T. prišiel po ôsmej a nebolo mu umožnené odvolať. Na otázku súdu, či má vedomosť o tom, či niekto požiadal o možnosť byť prítomný pri sčítavaní hlasov, uviedla, že pani O., ktorá bola aj prítomná a požiadala aj manželka žalobcu, ktorá však neprišla. Na otázku žalobcu, od koho svedkyňa vedela, že jeho manželka chcela byť prítomná pri sčítavaní hlasov svedkyňa uviedla, že od predsedníčky volebnej komisie. Na otázku žalobcu, či vie že manželka je nemocná, má zlomený stavec a nevie chodiť svedkyňa uviedla, že o tom nevedela. Na otázku žalobcu, či svedkyňa vie o tom, že on sám chcel byť prítomný pri sčítavaní hlasov, pretože jej písal smsku, svedkyňa povedala, že áno, požiadala o to smskou, ale v tom čase nemala čas pozrieť sa na telefón a ani nechcela v čase volieb

používať telefón, tak sa to dozvedela až dodatočne. Na otázku žalobcu, že kde bola v čase keď on bol voliť, lebo sa nenachádzala vo volebnej miestnosti svedkyňa uviedla, že bola na obecnom úrade na toaile. Na otázku žalobcu, či je pravdou, že sa naraz vrátili do volebnej miestnosti ona, pani P. D. zapisovateľka a D. T. členka volebnej komisie a jeden pán meno nevie, uviedla, že áno všetci prišli naraz z toalety. Na otázku žalobcu, koľkokrát bol v miestnosti terajší starosta D. A. svedkyňa uviedla, že ho videla len raz, keď priniesol občerstvenie. Na otázku žalobcu, dokedy tam boli členovia okresnej komisie svedkyňa uviedla, že určite neboli do konca sčítavania hlasov, a že ona si presne nepamätá kedy odišli, ale myslí si, že počkali do výsledku sčítania hlasov komunálnych volieb. Na otázku žalobcu či má vedomosť o tom, že člen volebnej komisie pán T. vyšiel pred oficiálnym sčítaním hlasov z volebnej komisie a povedal, že vyhral R. svedkyňa uviedla, že o tom nevie. Na otázku žalobcu, či je pravdou, že u svedkyne doma boli počas priebehu volieb na návšteve štyria členovia volebnej komisie svedkyňa uviedla, že toto nie je pravda, ona sama sa nakrátko doma zastavila, lebo mala doma samé deti, ale nikto z členov volebnej komisie ju v ten deň nenavštívil.

37. Svedkyňa E. Z. uviedla, že voľby podľa jej názoru prebehli v poriadku, bez akýchkoľvek incidentov. Svedkyňa uviedla, že nevie či kamerový systém bol znefunkčnený. O manipulácii s volebnými lístkami nevie. Podľa jej vedomostí o prenosnú schránku nikto nepožiadala. Na otázku súdu, či došlo k znemožneniu volebného práva po 20.00 hod., či sa niekto po tejto hodine domáhal svojho volebného práva, svedkyňa udáva, že nikto nebol pred dverami v čase uzatvárania volebnej miestnosti. Na otázku súdu, či má vedomosť o tom, či niekto požiadala o možnosť byť prítomný pri sčítavaní hlasov, svedkyňa uviedla, že požiadali dvaja - pani O., ktorá bola aj prítomná a požiadala aj manželka žalobcu, ktorá však neprišla. Na otázku žalobcu, od koho vie svedkyňa, že jeho manželka požiadala o možnosť byť prítomná pri sčítavaní hlasov svedkyňa uviedla, že od predsedníčky komisie, nemala s tým žiaden problém, aby sa jeho manželka zúčastnila sčítavania hlasov. Svedkyňa nemala žiadnu vedomosť o tom, že by o účasť pri sčítavaní hlasov požiadala aj žalobca. Na otázku žalobcu, či bola vo volebnej miestnosti v čase keď sa volieb zúčastnil žalobca, uviedla, že áno, keďže ho ešte ona zaevidovala a na ďalšiu otázku žalobcu koľkí z členov volebnej komisie boli prítomní, keď on bol voliť svedkyňa uviedla, že sa presne nepamätá, ale minimálne traja a asi dvaja využili prestávku na jedlo a hneď vedľa jedli, ale to bolo v tej istej miestnosti. Na otázku žalobcu, či má vedomosť o tom, že štyria členovia volebnej komisie boli na návšteve u pani P. v čase volieb svedkyňa uviedla, že o tejto skutočnosti nemá žiadnu vedomosť. Na otázku žalobcu, či boli členovia okresnej volebnej komisie prítomní do konca sčítavania hlasov svedkyňa uviedla, že nie, resp. nevie presne, ale myslí si, že keď dokončili sčítavanie hlasov na župu členovia komisie odišli.

38. Svedkyňa E. O. uviedla, že volieb v Muli sa zúčastnila aj ako volička, ale kandidovala aj na poslankyňu a starostku. Nemá vedomosť o tom, že v deň volieb sa udialo niečo výnimočné a o žiadnom incidente nič nevie. Uviedla, že nevie, či kamery v deň konania volieb fungovali, alebo nie. Uviedla, že bola prítomná pri sčítavaní hlasov a má pocit, že všetko prebehlo v úplnom poriadku. Svedkyňa uviedla, že nemá vedomosť o tom, či niekto požiadala o možnosť byť prítomný pri sčítavaní hlasov, ona sama predsedníčku požiadala ústne a bolo jej to umožnené.

39. Svedkyňa W. P., uviedla, že sa zúčastnila volieb v Muli ako volička, v čase keď volila sa nič mimoriadne neudialo. Na druhý deň počula, ako by malo byť niečo zle spočítané, ale nič viac k tomu povedať nevie. Na otázku žalobcu, či keď bola voliť, boli vo volebnej miestnosti prítomní všetci členovia volebnej komisie svedkyňa uviedla, že má pocit, že tam boli všetci, bola voliť dopoludnia. Na ďalšiu otázku žalobcu, či bola prítomná vtedy keď mal pán T. vyjsť z volebnej miestnosti a oznámiť, že voľby vyhral R., svedkyňa uviedla, že o tomto nič nevie, ona tam vtedy nebola a na výsledky volieb vôbec nečakala, lebo v tom čase už spí. Na otázku žalobcu, či toto aspoň počula, svedkyňa uviedla, že počula, ale iba z počutia od ľudí.

40. Žalovaným navrhnutí svedkovia T. E. a D. P. sa na výsluch nedostavili, doručenie predvolania nemali vykázané, súdu sa vrátila obálka s poznámkou - adresát neznámy.

41. Najvyšší správny súd mal z vyššie vykonaného dokazovania preukázané, že žiadna zo žalobcom prezentovaných žalobných námietok nie je relevantná. Žalobca argumentoval prioritne účelovým

znefunkčnením obecného kamerového systému, ktorý však žiaden zo svedkov nepotvrdil, resp. ak aj niektorý zo svedkov uviedol, že vedel, že kamerový systém bol nefunkčný, táto skutočnosť nemohla nijako ovplyvniť zákonnosť prebiehajúcich volieb.

42. Rovnako všetci súdom vypočutí svedkovia (členovia volebnej komisie okrem pani P.) popreli a vyvrátili žalobcom prezentovanú manipuláciu s hlasovacími lístkami, teda ich pokrčenie, pálenie a dotlač po tom, ako bol údajne vyhlásený víťaz volieb.

43. Pokiaľ ide o ďalší žalobný bod, a to údajné neumožnenie voliť imobilným občanom obce, aj toto tvrdenie bolo svedeckými výpoveďami členov volebnej komisie vyvrátené, keďže zhodne tvrdili, že o prenosnú urnu, podľa ich vedomostí, nikto nepožiadala. Pokiaľ sa týka žalobnej námietky spočívajúcej v namietanom skoršom uzavretí volebnej miestnosti a neumožnenia tam čakajúcim občanom riadne dovoliť, svedkovia zhodne vypovedali, že to tak nie je, išlo len o jeden prípad občana, ktorý sa domáhal svojho volebného práva až v čase, kedy už bola volebná miestnosť riadne po 20:00 hod. zatvorená a preto mu správne umožnené voliť nebolo. Neumožnenie čakajúcim občanom dovoliť po 20:00 hod., teda po uzavretí volebnej miestnosti, zistené nebolo. Najvyšší správny súd má za to, že ostatná argumentácia žalobcu je pre toto konanie irelevantná a nie je schopná spochybniť výsledok volieb, tak ako bol oficiálne vyhlásený a ako bol následne najvyšším správnym súdom preskúmaný.

44. K žalobcom tvrdenému ovplyvňovaniu, či zastrasovaniu voličov, najvyšší správny súd uvádza, že pri vyhodnocovaní námietok v súlade s uznesením Ústavného súdu, sp. zn. PL. ÚS 78/2011, zo dňa 23. februára 2011, konštatuje, že pri posudzovaní volebných väd je potrebné nepodceňovať voliča. Pripomína, že len intenzívnejší tlak na voliča spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle je volebnou vadou, ktorej dôsledkom môže byť zrušenie výsledku volieb. Taký tlak pritom zo strany žalobcu preukázaný nebol a teda žalobca ani v tomto bode neunesol svoje dôkazné bremeno.

45. K žalobcovej námietke o neprítomnosti členov okresnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov, čo podľa názoru žalobcu mohlo spôsobiť nezákonnosť sčítania hlasov, Najvyšší správny súd udáva, že táto nie je dôvodná práve naopak, pokiaľ ide o spoločné sčítanie hlasov miestnou volebnou komisiou a súčasne okresnou komisiou. Najvyšší správny súd upozorňuje na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR vo veci PL. ÚS 18/99, kde ústavný súd konštatoval závažné porušenie zákona z dôvodu, že na sčítaní hlasov sa podieľali okrem členov okrskovej volebnej komisie aj členovia okresnej volebnej komisie, ktorá nemá právo vstupovať do činnosti členov miestnej volebnej komisie.

46. Pokiaľ ide o žalobcom navrhované vykonanie znaleckého dokazovania v súvislosti s hlasovacími lístkami, nepovažuje najvyšší správny súd v tejto fáze, teda po vykonaní ďalšieho dokazovania, v podobe výsluchov svedkov, za efektívne a hospodárne vykonať tento dôkaz. Najvyšší správny súd je toho názoru, že by ním nedošlo k nepreukázaniu opaku vyššie zisteného a navrhovaný dôkaz je neúčelný. A to najmä s ohľadom na tú skutočnosť, že vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že voľby prebehli riadne, v súlade so zákonom, bez incidentov. Žalobcove námietky ohľadom porušenia volebného práva imobilným osobám preukázané neboli. Akákoľvek manipulácia s volebnými lístkami preukázaná nebola. Sčítanie hlasov prebehlo riadne a správnosť sčítania overil súd po otvorení volebnej dokumentácie za prítomnosti žalobcu.

47. V konaní o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy sa neuplatňuje teória tzv. absolútnych väd volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok konkrétneho kandidáta (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR PL. ÚS 7/2010 z 28.04.2010). Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a obsadením funkcie alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality), PL. ÚS 7/2010, PL. ÚS 3/2018. Túto možnú príčinnú súvislosť treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať (PL. ÚS. 16/2011, PL. ÚS 28/2014, PL. ÚS 3/2018).

48. V súvislosti s vyššie prezentovanými závermi, na doplnenie najvyšší správny súd uvádza, že vo vzťahu k nezákonnosti volieb sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 82/07 z 31. októbra 2007). Inými slovami, nie každé porušenie noriem volebného práva vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Každý prípad je potrebné posudzovať materiálne, prihliadať tak na účel a zmysel príslušných právnych noriem ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také porušenie zákona, ktoré už samo osebe spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 96/07 zo 16. apríla 2007).

49. Predpokladom vyhovenia žalobe je zväčša splnenie troch predpokladov a to (1) nezákonnosť spočívajúca v porušení zákonov týkajúcich sa volieb, (2) vzťah medzi touto nezákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a (3) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 7/07 z 2. júla 2008). Ani jedna z vyššie uvedených skutočností preukázaná nebola.

50. Najvyšší správny súd záverom zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o ústavnosti a zákonnosti volieb je dôležitou tá skutočnosť, aké dôvody uvedie žalobca v samotnej žalobe. Ak žalobcom uvedené dôvody sú také, že je vylúčené, aby mohli naplniť pojem „neústavnosť alebo nezákonnosť volieb“, nie je možné žalobe vyhovieť. V danom prípade žalobca podľa názoru Najvyššieho správneho súdu svoje dôkazné bremeno neunesol.

V. Záver

51. Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že žalobe žalobcu o vyhlásenie voľby starostu obce Muľa za neplatné nebolo možné vyhovieť, preto ju súd podľa § 312j ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol.

52. O nároku na náhradu trov konania rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku a vzhľadom na úspech žalovaného v konaní mu priznal úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov v tomto konaní. O výške náhrady trov rozhodne osobitným uznesením asistent Najvyššieho správneho súdu v zmysle § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

53. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.

